

Asianro 404/05.17.00/2019

§ 73

Vastaus Ruskon vanhus- ja vammaisneuvoston kyselyyn

Johtava hoitaja Sari Tanninen 6.5.2019:

Ruskon vanhus- ja vammaisneuvosto (tekstissä jatkossa Ruskon neuvosto) on laatinut Raision sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnalle tiedustelun, joka liittyy Ruskon Maunun ja Vahdon Jokituvan ikäihmisten tehostetun palveluasumisen yksiköihin. Ruskon neuvosto tiedustelee

- yksiköiden hoitajamitoituksia
- hoitajien tekemää tukitöiden määrää
- laitoshuoltajien tehtäväkuvauksia
- laitoshuoltajien/tukityötä tekevien työpanoksen määrää ja työaikoja.

Lisäksi Ruskon neuvosto haluaa tietää, mitä toimenpiteitä sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta asioiden korjaamiseksi tekee.

Ruskon Maunu

Ruskolla sijaitseva Maunu on 40 paikkainen ikäihmisille tarkoitettu tehostetun palveluasumisen yksikkö. Lisäksi yksikössä on kolme lyhytaikaisen hoidon (intervalli)paikkaa.

Maunut tilat sijaitsevat rakennuksessa, josta osan omistaa Ruskon kunta ja osan Maununkoti-säätiö. Maunu on tilojen suhteen jaettu Maununkotiin ja Maununtupaan, mutta organisatorisesti ja taloudellisesti Maunu on yksi toiminnallinen kokonaisuus. Maunun yksikön palvelun tuottamisesta vastaa Raision sosiaali- ja terveystalvelukeskuksen hoito- ja hoivatalvelut.

Maunulla on 40 tehostetun palveluasumisen paikkaa ja kolme lyhytaikaishoidon (intervalli)paikkaa, joista Maununtuvalla on 13 ja Maununkodilla 30 (tehostettua palveluasumista 27 ja intervalli 3). Lisäksi Maunun tiloissa toimii Ruskon ikäihmisten päiväkontoutus, jossa on oma henkilökunta.

Maunun henkilökunta koostuu seuraavasti

1 osastonhoitaja (ei lasketa mitoitukseen)

2 sairaanhoitajaa

20 lähi- tai perushoitajaa

1 laitoshuoltaja (ei lasketa mitoitukseen, vaikka joiltakin osin osallistuu myös hoivatyöhön)

0,4 fysioterapeuttia (ei lasketa mitoitukseen)

Tällä hoitohenkilökuntarakenteella ja määrällä hoitajamitoitus on Maunulla 0,51 hoitajaa per asukas (22 hoitajaa/43 = 0,51).

Maunulla hoitohenkilökuntaa eri vuoroissa on seuraavasti:

Hoitaja- määrä	Arki aamu	Arki ilta	Viikonloppu/ arkipyhä aamu	Viikon- loppu/ arkipyhä ilta	Yö vuoro
Maunu	7-9	5-6	6	5	2

Huomioitavaa on, että jotkut työtehtävät on organisoitu tehtäväksi arkipäivinä, esimerkiksi suunnitellut suihkutukset ja pyykkihuoltoon liittyvät tehtävät.

Maunulla siivoustyötä tekee laskennallisesti 1,5 työntekijää. Yksi (38,75 tuntia/viikko) on Raision kaupungin palkkaama laitoshuoltaja ja noin 0,5 laitospulainen (4 tuntia/arkipäivä – 20 tuntia/viikko) on Ruskon kunnan tilapalveluiden työntekijä. Yhteensä siivoustyötä tehdään joka arkipäivä noin 11,5 tuntia. Maunu on ikäihmisten palveluasumisen yksikkö, jossa ns. ylläpitosiivous kuuluukin tehdä arkena.

Ruskon neuvoston tiedustelussa viitataan puutteellisesti kirjattuun laitoshuoltajan sopimukseen ja siitä ei saa käsitystä, mitä tällä tarkoitetaan. Jos tarkoitetaan työntekijää, joka työskentelee laitoshuoltajan vakanssissa/tehtävässä työsopimussuhteessa, tällöin hänelle on laadittu työsopimus. Hänellä on arkityöaika, joka on noin klo 7.00–15.00. Tehtävät, joita hän tekee ovat muotoutuneet ajan- ja toiminnan myötä ja niitä on mahdollista tarkastaa sekä järkiperäistä tarvittaessa. Esimerkiksi ajansaatossa hänen työtehtävänsä ovat osittain muuttuneet niin, että hän osallistuu jossakin määrin myös asukkaiden auttamiseen, joka voitaisiin laskea hoivatyöhön.

Kaikki lakanapyykki pestään ostopalveluna. Asukkaiden ns. henkilökohtainen pyykki (vaatteet) ja henkilökunnan työvaatteet pestään yksikössä, pyykin hoitaa pääsääntöisesti hoitajat, yksikössä on pesukone ja kuivausrumpu. Pyykkihuolto on keskitetty arkeen, yövuoroon. Niin sanottu ”akuuttipyykki” (eritteiden likastuttamat vaatteet) hoidetaan tilanteen salliessa mahdollisimman pian.

Viikonloppuisin Maunulla (lähinnä Maununkodilla) keittiövuoroihin on palkattu työntekijä, joka ei osallistu asukastyöhön vaan hoitaa ruokahuoltoon kuuluvat tehtävät. Nyt Maunulla on päätetty, että viikonloppuisin ruokahuoltoon palkattu työntekijä osallistuu koko Maunun ruokahuollon tehtäviin. Tällä saadaan vähennettyä myös Maununtuvan hoitajien ruokahuollon tehtäviä. Arkipäivisin hoitohenkilökunta on mukana ruokahuollossa, johon kuuluu ruuan esillelaittoa ja jakoa. Ruuanjakotilanteessa hoitajien tulee olla mukana, koska asukkailla on ruokailuun liittyviä erityistarpeita, kuten erilaiset ruokavaliot sekä syömiseen liittyvät haasteet, esimerkiksi nielemisvaikeudet (aspiraatiovaara). Lisäksi asukkaiden avustaminen ruokailutilanteessa sekä riittävän ravinnonsaannin seuranta ovat osa hoitotyötä.

Ruokahuollon tehtävien vähentämistä hoitajien tekemänä, kuten esivalmisteluun ja tiskien hoitamiseen, tullaan aloittamaan neuvottelut Ruskon kunnan ruokahuollon kanssa. Lisäksi pyykkihuollon tehtävien osalta voidaan tehdä

uudelleen arviointia ja tämän osaltakin neuvottelu tullaan käymään Ruskon kunnan tilalpalvelujen kanssa.

Lisäksi erityisesti pyörätuolien määräaikaiseen puhdistamiseen tullaan teemmään selvitys ja mahdollinen toimenpide koko Raision ja Ruskon yhteistominta-alueella.

Vahdon Jokitupa

Ruskon Vahdolla sijaitseva Jokitupa on 17 paikkainen ikäihmisille tarkoitettu tehostetun palveluasumisen yksikkö.

Jokituvan henkilökunta koostuu seuraavasti

1 osastonhoitaja (johtaa Maunun ja Jokituvan yksiköitä, ei lasketa mitoitukseen)

1 sairaanhoitaja

8 lähi- tai perushoitajaa

0,1 fysioterapeutti (ei lasketa mitoitukseen)

Hoitajamitoitus on 0,53 hoitajaa per asukas (9 hoitajaa/17= 0,529).

Jokituvalla hoitohenkilökuntaa eri vuoroissa on seuraavasti:

Hoitajamäärä	Arki aamu	Arki ilta	Viikonloppu/ arkipyhä aamu	Viikonloppu/ arkipyhä ilta	Yövuoro
Jokitupa	3-4	2	2	2	1

Jokituvan tilat sijaitsevat Vahdon Jokikummun palvelukeskuksessa. Tilat omistaa Ruskon kunta. Jokikummun palvelukeskuksessa toimii tehostetun palveluasumisen lisäksi lasten päiväkotii, laitoskeittiö ja ruokasali sekä Vahdon terveyskeskus.

Vahdon Jokikummun palvelukeskuksessa työskentelee arkipäivisin kaksi laitoshuoltajaa, jotka huolehtivat koko Jokikummun tilojen siisteydestä. Toinen laitoshuoltajista työskentelee arkipäivisin klo 8.30–16.45 ja toinen noin klo 14.00–16.45.

Jokituvalla laitoshuoltajat hoitavat siivouksen lisäksi asukas- ja liinavaatepyykin, henkilökunnan työvaatteiden pesun sekä liinavaatteiden mankeloinnin. Laitoshuoltajat eivät osallistu ruokahuoltoon liittyviin tehtäviin vaan hoitohenkilökunta huolehtii siitä samalla tavalla kuin Maunun yksikössä. Jokitupa on ainoa tehostetun palveluasumisen yksikkö, jossa lakanapyykki pestään yksikössä. Tämä liittyy aikaan, jolloin asukkailla oli omat liinavaatteet ja pyykinpesu toimintatapa on jäänyt käytännöksi. Laitoshuoltajien työpanoksen määräästä tunteina Jokituvalla ei saatu tarkkaa tietoa, koska he hoitavat koko Jokikummun siivouksen.

Varahenkilöstö ja työllisyyspalvelut

Ruskon tehostetussa palveluasumisessa (Maunu ja Jokitupa) on kaksi varahenkilöä (lähihoitajaa), joista toinen on vuosiloma vara ja toinen äkillisten poissaolojen vara. Äkillisten poissaolojen varaa ei työvuorojen suunnitteluvaiheessa lasketa mitoitukseen ja hänet suunnitellaan aamuvuoroihin.

Vuositasolla ajanjaksolla 29.3.2018 – 29.3.2019 arkiamuissa oli yhteensä 246 äkillistä poissaoloa, joista varahenkilö paikkasi 219 aamuvuoron työvuoroa, jolloin varahenkilön kattavuus oli 99,5 %. Yhdellä työntekijällä on keskimäärin 220 työpäivää vuodessa.

Aamuvuoroista 27 jäi hoidettavaksi ulkopuolisen sijaisen turvin. Ilta- ja yövuorojen äkillisiin poissaoloihin pystytään tai ehditään yleensä rekrytoimaan ulkopuolinen sijainen. Aamuvuorojen osalta sijaisen rekrytointi on hankalampaa lyhyen rekrytointiajan vuoksi. Koska tehostettu palveluasuminen on pääosin suunnitelmallista säännöllisten asukkaiden hoitamista, voidaan poissaolotilanteissa tehdä yksikön johtamisessa työnsuunnittelua. Tällöin voidaan osa aamun töistä priorisoida tehtäväksi väli- tai iltavuorossa, johon poissaolon rekrytointi suunnataan.

Vuosiloma varahenkilö tekee läpi vuoden vakinaisen henkilöstön vuosilomia, joka vähentää yksikön esimiehen rekrytointiin kuluva työaika.

Varahenkilöiden lisäämisen tarvitsee perustua pidempiaikaiseen selkeään näyttöön siitä, että varahenkilön tarve täyttyy vuoden jokaisena työpäivänä. Ensisijaisesti tulisi pystyä vähentämään sairauspoissaolojen määrää. Se, että hoito- ja hoivapalveluissa olisi oma kiertävä varahenkilöstö, voisi olla yksi ratkaisu. Kokemus on kuitenkin osoittanut sen, että kiertävään varahenkilöstöön on vaikea saada rekrytoitua pysyvää henkilöstöä.

Raision sosiaali- ja terveystalvelujen työllisyyspalvelujen kanssa tehtävän yhteistyön kautta Ruskon tehostetun palveluasumisen yksiköissä hyödynnetään palkkatuella työllistettyjä työntekijöitä. Työllistettävä työntekijä sijoittuu pääsääntöisesti ruokahuollon tehtäviin Maunulla ja Jokituvalla. Haasteena on ajoittain se, että soveltuvaa henkilöä ei löydy tai hänen on vaikea kulkea etäisyksien vuoksi.

Ruskon ruokahuolto

Ruoka tuotetaan tällä hetkellä, Ruskon koulun remontin ajan, Vahdon Jokikummun keittiöstä.

Aamupuuro keitetään aina yksiköissä yöhoitajien toimesta ja muu ruoka lämmitetään yksiköissä. Poikkeuksena on kokonaiset perunat päivällisellä ja viikonloppuisin, jos niitä tarjotaan ruoan kanssa, keitetään ne aina yksikössä kypsiksi. Perunat tulevat yksiköihin pestyinä ja kuorittuna vakuumpakkauksessa. Ruoan kanssa tarjottavana oleva lisukesalaatti tehdään valmiiksi kussakin yksikössä.

Ruskon ruokapalvelupäällikön, ***, kanssa on jo käyty keskustelua, että keitettyjä perunoita tarjottaisiin vain arkipäivinä vai lounaalla ja muina aikoina tarjolla olisi perunaa muussa muodossa, kuten keitto, laatikko, muusi tai riisi, pasta tai muu lisäke.

Yhteenveto

Avustavien/tukitöiden osalta tullaan aloittamaan selvittelyt Ruskon kunnan tilapalveluiden kanssa, joka vastaa Ruskon ruokahuollon sekä siivoustyön palveluista. Tarkoituksena on avata avustavat/tukityötehtävät sekä niiden määrä ja sen jälkeen suunnitella uusi toimintamalli.

Esimerkiksi Jokituvan ns. lakanapyykin siirtäminen hoidettavaksi pesulapalvelun hoidettavaksi on järkevää tehdä vuodesta 2020 alkaen, mikä tarvitsee huomioida talousarviossa. Tämä vapauttaa työaikaa Jokituvalla toimivalta laitoshuoltajalta johonkin muuhun Jokituvalla tapahtuvaan avustavaan / tukityöhön.

Esimerkiksi koko Maunun tilojen siivouksen keskittäminen kokonaan Ruskon kunnalle, jolloin asukkaiden henkilökohtaisen pyykin hoitaminen voidaan pääosin siirtää Maunulla toimivalle hoidon- ja hoivan laitoshuoltajalle. Tällöin hänen on mahdollista osallistua myös enemmän asukkaiden arkeen. Vertauksena Raision tehostetun palveluasumisen siivous on kokonaisuudessaan ulkoistettu (kaksi yksikköä ja neljä ryhmäkotia, yhteensä 77 asukasta).

Niin kutsutut akuutti pyykkipesu ja akuutti siivoustarve ovat poikkeustilanteita ja ne kuuluukin hoitaa tilanteen mukaan. Akuuttipyykki (eritteiden tahrima) pestään mahdollisuuksien mukaan hoitajien toimesta iltaisin, viikonloppuisin ja öisin. Samaten myös erite- ja muut tahrat pyyhitään pois. Vertailuna sairaalan toimintaympäristö, jossa ei myöskään kaikissa yksiköissä ole koko ajan paikalla siivoushenkilökuntaa.

Tehdyn selvittelyn ja suunnittelun jälkeen voidaan arvioida, tarvitaanko mahdollisesti lisäresursseja ja missä lisäresursointi on järkevää tehdä. Mahdolliset lisäkustannukset tulee budjetoida Maunun ja Jokituvan talousarvioihin.

Kuitenkin erityisesti asukkaan kodin yleinen siisteys ja ruokailuun liittyvät tilanteet ovat osa kodinomaiseen asumiseen liittyviä tapahtumia. Arjen asioita tulee tehdä yhdessä asukkaan kanssa tai ainakin niin, että hän joiltakin osin on siinä osallisena - arjessa kuntoutumisen näkökulma. Jos näin ei toimita lisäämme itse laitosta tunnelmaa ja jopa vaikutamme asukkaan toimintakyvyn huonontumiseen.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Raision sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta päättää antaa edellä olevan vastauksen Ruskon vanhus- ja vammaisneuvoston tiedusteluun.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Ruskon vanhus- ja vammaisneuvosto

